

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Neistota.

Ako vymotá sa krajina z terajšieho neblahého politického polohy svojho? Ťažká na to odpoveď.

Že liberáli prepadli pri terajších voľbách, to vieme všetci. S tohoto ohľadu nieta neistoty. Podobne isté je, že najväčšia nateraz strana v parlamente, strana to Košuthova, nemá predsa absolútnej väčšiny, že by vládu prevziať mohla. Oproti prepadnutým liberálom absolútnu väčšinu mohli by mať len *spojené opozičné stránky*. Tieto stránky už pri voľbách tvorily proti liberálom *jednu opozíciu*, a od takéhoto spojenia neodstupujú ani teraz po voľbách až do tých čias, kým liberálnu stranu na veky nepochovajú a urazeným liberálnym ústavným zákonom, kým úplnú a neporušenú platnosť späť nevydobijú.

Takto vyzeralo politické rozpoloženie hneď po voľbách. My v týchto novinkách medzi politickými chýrami našimi už vtedy dali sme výrazu tej mienky našej, že pri takýchto zamotaných pomeroch len jediný spôsob vývodu je možný, asice ten, aby sa nová vláda z *absolútnej väčšiny utvorila*. A pretože táto absolútna väčšina skladá sa len z opozičných stránok spojených (ľudová, Košuthova strana, mimostraní a dissidenti :) prirodzené a jasné malo by byť, že aj tá nová vláda môže byť len *složená* z tých opozičných stránok, a že môže byť takáto vláda len dočasná, zakaiaľ neprevedie sa v prospech našej ústavy to, cieľom čoho sa tie opozičné stránky proti liberálom spojily.

Takéto stanovisko bolo jasné každému, i spojenci opoziční postavili sa naň jednomyselne.

Ale liberáli nevedia predsa zatajiť v sebe toho nešťastného ducha liberálneho. Týmto strašným ľudom neide o žiaden vývod, o žiaden mier, pokoj a poriadok v krajine. Pre nich môže celú krajinu a všetku ústavu zmok pobrať, nech sa len udrží liberálnosť na povrchu. Moc vládna a všeliaké výhody s ňou spojené liberáli utratia len tak ľahko nechcú. Keď teda vidia, že sa im masťné hrnce v dnešných pomeroch ochránia už vonkoncom nedarí, nuž hnaní osklivou pomstychtivosťou zimnične pracujú aspoň na tom, aby čím viac neprijemností a prekážok nakopili v cestu tým šlachetným vlastencom, ktorí spolu s grófom Andrásom, veľkými obeťami, obdivuhodnou ozaj miernosťou a múdrosťou hľadajú poctivý a pevný základ položiť našemu žitiu ústavnému a lepšej budúcnosti. Pomstychtiví liberáli teda potajomne i verejne robia všetko možné, aby vo Viedni vzbudili čím väčšiu nedôveru oproti opozícii neliberálnej. Tu doma ale kumštujú zas v tom smere, že by svornosť spojencov rozbili. Že takýmto potajomným švindľerstvom kolké zapríčinia ztraty celému národu uhorskému, o to sa nesvedomci na liberálnej strane nestarajú. Liberálna politika, a vôbec tá panská politika je u nás taká, že kto by chcel od tej politiky trochu lásky k národu a trochu svedomia a citu spravodlivosti žiadať, nuž nad takým čudákom sprostým by sa všetci tí politikovia tak zo srdca zasmiali, ako nad voľajakým Kubom aprílovým.

Podkopná práca podarila sa liberálom vo Viedni. Tu vojenské kruhy celkom určite očkázaly našim opozíciám, že ohľadom vojska žiadnych ďalších národných ústupkov Uhorsku ne-

dajú. Tomuto tešili sa liberáli. Mysleli si, že Košuthova strana potratí hneď všetku chladnokrevnosť, že rozdráždí sa oproti vojenským kruhom až k neustupnosti a k obštrukcii, a v takomto páde že ostatná opozícia nútená bude — dľa zásad svojich — opustiť dočasný sväzok so stranou Košuthovou. Keby boli Košuthovci sadli na lep podkopnej práci liberálov, bola by liberálna strana ostala jediná, z ktorej by sa bola mohla pri pomoci dissidentov, ľudákov, mimostranných a národnostných nová vláda utvoriť. No Košuthisti čo skoro zbadali, odkiaľ vietor duje, a aby doterajšie víťazstvo opozície nebolo zmarené, so svojej strany vzali v známosť neustupný odkaz vojenských kruhov a od svojich národných požiadavok na tento čas odhliadnu.

Každý tešil sa tomuto miernemu a múdreému rozhodnutiu opozície. I malo sa za isté, že teraz už nebude viac žiadnych prekážok a vláda koaličná že sa z radov spojencov zaraz sostaví. Ale nestalo sa tak. Darmo chodil do Viedne na výsluch pred kráľa Košuth, darmo aj Széll a Werkerle: liberáli so svojími viedeňskými priateľmi prekazili — tak sa zdá — všetko. Vo Viedni vyslovili sa tak, že koaličnú vládu takú, v ktorej by aj Košuthova strana bola zastúpená, *nepríjmu*. Na miesto tejto žiadajú si *priechnodnú* vládu, ktorá sostavená má byť bez Košuthistov, ale aj bez *liberálov*, na ten spôsob, že by ministrami novej vlády sa stali tí bývalí štátni sekretári, čo z liberálnej strany boli vystúpili a s dissidentami sa spojili.

Týmto obratom vecí rázom zničené sú všetky nádeje na akýkoľvek vývod z krízy terajšej. Na Košuthovej strane prevládala tá mienka, že od koaličnej vlády ustúpiť nesmú a zamýšľanej priechnodnej vláde postavili také podmienky, ktoré zase kruhy viedeňské prijať nechcú. Zmätok a neistota je dnes teda z milosti pomstychtivých liberálov ešte väčšia, nežli bola na začiatku Andrássyho vyjednávania.

Tí liberáli, ktorí to tak narafičili proti čestným snahám spojenej opozície, snáď ani tušenia nemajú o tom, aké smutné, áno i strašné môže mať následky tá okolnosť, že víťazstvo národa nad liberalizmom ostáva pre to panské huncútstvo bez všetkého prajného pre národ výsledku! Národ je tej liberálčiny a všetkých tých huncútsiev panskoliberalných natoľko sytý, že

ho trpezlivosť iste preide, má-li ešte dlho vyčakávať na tie jalové vyjednávania a pojednávania. Ľud žiada sa striasť neludskosti a bašovstva liberálnych úradov; ľud dychtíve čaká na rozšírenie volebného práva a na poctivosť poriadkov volebných; ľud strašnými farchami mučený žiada od snemu *prácu*, vážnu a spravедlivú prácu k ťlaveniu storakých bied svojich: slovom, očakávame všetci, keď sa nám liberálov tolkým namáhaním konečne poraziť podarilo, aby nastal vo vlasti našej základný a všestranný obrat v politike, v úradoch, v národohospodárstve. Na tento obrat ľud už dlho čakať *nemôže*, ten obrat, aspoň len začiatok jeho — nastáť *musí*, ináč to s tým ľudom nebude dobre. Veď ľudu je to stejné, či koaličná, či priechnodná vláda splní nádeje ľudu, nech ich len kto-ten splní. A to kommando a iné požiadavky, a ten ex-lex, a tá urážka ústavy a všetko, nad čím sa páni dohadujú: to sú veci vážne síce a pekné, ale ľud žiada si aj *chleba* a vôbec to, z čoho a pomocou čoho *žijeme*. Ľud chce teda *kresťanskú spravедlivosť* voči chudobnému ľudu od všetkých pánov. O to mal by sa starať v prvom rade každý: zničiť škodlivé národu pijavice liberálne, zaviesť za akúkoľvek cenu vladárenie s nami poctivé v duchu kresťanskom, a tie ostatnie tiež vážne veci prv-neskôr vydobije si národ, akonáhle nadobudne sily pod spravедlivým spravovaním krajiny. S.

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé prihlasy o knižočky «*Tridsaťročné jubiliám farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodinco, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiach, dňa 28. febr. 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Prestávka vo vyjednávaní politickom.

Vo Viedni nepristali na to, aby koalíčná vláda prevzala spravovanie krajiny, ale žiadali tam si takú dočasnú vládu pre Uhorsko, ktorá by mala len niekoľkých ministrov a síce všetkých z tábora dissidentov. Týmto činom liberáli boli by nateraz cele odstránení z vlády, ale ani Kossuthisti nedostali by sa k veslu vlády.

Ken tento plán predniesol gróf Andrassy spojenej opozícii, táto bola náklonná prijať i dočasnú vládu. Heslom jej bolo totiž: za každú cenu zbuktatovať liberálov, nad ktorými tak skvele zvíťazila pri voľbách. Spojená opozícia chcela privoliť i na vládu dôčasnú, ale len pod tou podmienkou, aby ohľadom národných požiadaviek dala tá príchodná vláda isté garancie. Vo Viedni, keď túto podmienku gróf Andrassy predniesol, nechceli na tie garancie pristáť, lež žiadali si so svojej strany to, aby tej príchodnej vláde predovšetkým odhlasovala opozícia regrútov. Jeho veličenstvo prepustil teda grófa Andrassyho, a predbežne s ním ďalej vyjednávať nebude. Tento nezdar ale nezlomil svornosť spojenej opozície; ona trvá na svojom a vyčkáva lepšie časy v tom presvedčení, že konečne predsa len najde sa spôsob dohodnutia medzi ňou a Viedňou.

Hovorí sa, že kráľ povolá teraz na výsluch iných politikov, a síce spomínajú sa ako takí: Wekerle, Széll, Láng i Hódossy.

Že Andrassyho bezzistné pôsobenie nateraz ešte nezdarilo sa, za to vinná je jedine strana liberálov, ktorí všetko možné robia, aby vo Viedni nedôveru povzbudili voči spojenej opozícii. Takto ufajú sa docieľiť toho, že pri utvorení novej vlády bude musieť Viedeň i na liberálov sa opierať.

Liberáli sa ratujú.

Čítia liberáli už dobre, že ich masným hrncom už o krátky čas bude odzvoneno. Preto, zakaiaľ ešte sú pri moci, zimnične pracujú na tom, aby tým «najvernejším» svojim dáko zabezpečili tú liberálnu dobrotu. Prepadnúvši liberálni kandidáti vo veľkom počte neprestajne obehujú svojho tatika Tiszu, aby si dačo od neho vyzobrali. A sa im to aj darí. Tisza udeľuje všetkým rozličné masné úrady. Nikdy tolko vymenovania — a to celkom mimo-riadneho — nebolo, ako je teraz. Bez všetkého poriadku a bez všetkých zásluh pchajú hladných liberálov tu za ministerských radcov, za všeliakých správco, za barónov, za členov domu veľmožov atď. Takí, čo v úrade nikdy neboli, dostávajú sa do vysokých úradov ministerských a zastavujú dobre zaslúžený postup mnohým, sprá-

covaným starým úradníkom. Rozumie sa, že medzi týmito úradníkmi a jejich priateľmi a pribudznými vzmáha sa veľké rozhorčenie nad tým, že prepadnutý Tisza takto zneužíva meno kráľovo, ku všeliakým tým vymenovaniam a vyznačeniam. Nuž toto nestydaté prospechárstvo patrí tiež medzi tie mnohé nezákonnosti a hnusné necnosti liberálčiny.

Napadnuté mandáty.

Napriek novému volebnému zákonu o kuriálnom súdobníctve, páchaly sa aj pri týchto minulých voľbách až mnohé a veľké nezákonnosti, zvlášte so strany liberálov. Nenie teda div, že nespravodlivo prevádzané voľby idú teraz so všetkých strán napádať. Do 25. februára zadané je ku kráľ. Kúrii štyriadvadsať petícií (žalôb) na zrušenie nespravodlivo vynútených mandátov. I z našich hornoviedeckych strán zadali voličia viaceré petície. Tak na príklad napadli zlopestnú voľbu okresu prievádzskeho, ako sa o tom i v jednom dopise tohoto čísla možno dočítať. Aj žilinskú voľbu napadli, tiež vrbovskú a levočskú. Napadnutá je aj voľba bobrovského okresu. Petíciu proti voľbe zadali Štefan Meress mladší a jeho spoločníci preto, že zvíťazivšia stránka robila nátlak akýsi. Vo všetkých týchto pádoch súdiť bude Kúria na základe predbežne zavedeného vyšetrovania. Čím viacej je kde voličov, a čím väčšia je väčšina napadnutej petíciou stránky, tým ťažší a dražší je process vyšetrovací. Kúria súdi podľa pravdy a trovy veľké platí si musí tá stránka, ktorá prehrá, teda buď nespravodlivo zvolený ablegát, buď tí, ktorí bezzákladne zadali petíciu.

Prepustenie a vyznačenie fiumánskeho gubernátora.

Jeho veličenstvo kráľ fiumánskeho gubernátora baróna Ervina Rosznera na jeho vlastnú žiadosť prepustil a z tejto príležitosti udelil mu veľký kríž rádu Franca Jozefa.

Rusko-japonská vojna.

Po novinách kolovaly rozhovory, ktoré rozliční dopisovatelia mali s ruským generálom Stösselom, ktorý po páde Port-Artura navrátil sa nazpät do Ruska. Teraz Stössel osvedčuje v jedných ruských novinách, že všetky tie rozhovory s ním, uverejnené vo francúzskych a anglických novinách, sú číre výmysly. On neprijal ani len jediného dopisovateľa; pri tom na rozličných stanicích jeho sluha Miron bol v úplnom smysle slova obliehaný cudzími nopolisovateľmi, a za to, čo dopisovateľom dobré bolo i od sluhu Mirona, generál rozumie sa, nie je zodpovedný.

Reuterovská agencia oznamovala dňa 24. februára z hlavného stánu japonského generála Kurokiho, a síce cez Fuzan:

Od bojov pri rieke Šaho tento týždeň bol najpokojejší. Obe armády prestaly strieľať z diel temer úplne. Len málo výstrelôv bolo počuť. Ale dnes (24. februára) na ľavom krýdle japonskom streľba kanónová smerom k Hunho sa obnovila.

Generál Kuropatkin 25. februára oznamoval že obec Cínšenčen Japonci obsadili.

V poslednej dobe sa všetky časopisy zaoberajú o uzavrení pokoja medzi Ruskom a Japonskom. Na to však z Petrohradu oznamujú, že všetky chýry o blízkom už vyjednávani o pokoj medzi Ruskom a Japonskom nemajú nijakého základu. V úradných kruhoch petrohradských naopak sú tej mienky, že púha iniciatíva podobného kroku s jednej ale druhej strany bola by považovaná len za slabosť. Rusko má silnú a zmužilú armádu a k tomu dve eskadry už na ceste, preto nemá príčiny báť sa konečného výsledku. Ono pokojne očakáva úspechy budúcich bojov a len po ich učončení bude môcť jedna alebo druhá z bojujúcich strán uchádzať sa o pokoj.

V tej veci z Paríža oznamovali :

Zástupca «Agence Latine» shováral sa s vysoko postaveným členom francúzskeho diplomatického sboru, zasväteného do terajších udalostí. Diplomata osvedčil, že to treba považovať za isté, že všetky chýry o pokoji majú jeden a ten istý prameň. Prichádzajú z Tokia cez Londýn a jedinou ich príčinou je finančné polozenie Japonska. Domášne svoje pramene Japonsko už totiž úplne vyčerpalo a zahraničný úver už tiež je len chatrný. Že chýry tie prichádzajú v anglických novinách, to je preto, lebo Anglicku záleží na tom, aby Japonsko uzavrelo pokoj čím najskorej.

O ťažkom položení a príčinách doterajších nezdarov ruskej armády na bojišti bovorí jeden dopisovateľ berlínskeho časopisu «Local-Anzeigera», ktorý sa shováral s jedným officierom, navrátiť sa s bojišta.

Polozenie vecí pre Rusov officier nepokladá za beznádejné. Nazdáva sa len, že víťazstvá, ktoré sú ešte možné, nomôžu mať takých výsledkov, aké očakávajú sa. Japonci vraj predvídali všetko, počítali so všetkým a tak všetkému predišli. Atakovať ich od frontu bolo by veľmi nemúdre: na to vyžadovala by sa millionová armáda, a ani tá by nemohla počítať na väčší úspech. Generál Kuropatkin má druhý plán...

Čo týka sa poslednej offensívy, Generál Grippenberga skutočne zamýšľal zaujať Sandepu a prebiť sa do Liaojana. Ale operácia taká bola by spojená s kolossálnymi ťažkosťami.

Okrem ťažkostí, s ktorými ruskej armáde treba zapasíť a ktoré už viac ráz spomínaly sa v niektorých novinách, ešte je tam ťažkosť nespomínaná, no najväčšia vraj od všetkých ostatných. Vec je v tom, že temer všetko miestne obyvateľstvo, zničené vojnou, je u Japoncov, ktorí ho zaodievajú, chovajú, ozbrojujú a vradujú k svojim plukom. Fakticky Rusko bojuje nielen s Japoncami, lež i s tisícami, možno s millionami domorodých Mandžurov.

O tom nešťastí, ktoré stihlo hullských rybárov, keď tade ruská flotta plávala, a o ktorom bolo toľko kriku po novinách, toraz tá kommissia, zaoberajúca sa s tou záležitosťou admirála Rožestvenského a jeho dôstojníkov z pod obžaloby oslobodila a za nevinných uznala. Tento súd sa však Angličanom nepáči.

Po levočskej voľbe.

Z mojej farnosti sú dve ženské osoby v Budapešti. Jedna je údom «Kat. Del. Kruhu» a druhá nie. Aký je veľký rozdiel medzi oboma! Radosť sa s prvou rozprávať, hnuší sa to s druhou. Tieto skutočnosti dostatočne svedčia, že ten náš slovenský ľud je dobrý, keď má dobrých vodcov. Ba pri terajších voľbách sa ešte viac dokázalo, že náš svet slovenský prevyší mnoho ráz aj svojich vodcov. Poďivajme sa, čo sa stalo v Bobrove a v Levoči.

Jeden «Spišiak» v 7. čísle «Kreštana» nasledujúcim spôsobom opisuje nám levočskú voľbu: Celé obce do chlapa si zastaly pod kresťanskou zástavou, vtedy, keď z kath. kňazov «jedni sa vôbec o nič nestarali, druhí ale kortešovali a hlasovali za liberála!» Ľud úbohý, ktorý biedu trie a pracuje ťažko, aby svojej rodine výživu zabezpečil, postaví sa pod zástavu kresťanskú a úradní zastupitelia oproti tejto zástave. Bratia v Kristu! Čo vás ku tomu pohlo? Keby ste tak úprimne vyznali, ako jednúc pred súdnou stolicou Božou vyznať musíte, aká príčina vás k tomu pohoršlivému účinku priviedla: čo by ste nám ozaj povedali? Jedni by ste sa vyhovárali, že ste to z ohľadu na Albína Csáky, iní k vôli zlatým krížom a konečne tretí pre obdržanie čakovských fár urobili.

Kto je však ten Albin Csáky? To vie temer každý človek, iba Biacovčania nie.

Bratia v Kristu, a prečo vy tak pachtíte, túžite za zlatými krížami a masnými farami? Idte do Pešte na kat. shromaždenie a pozorujte, čo sa deje, keď započína rečníť dr. Ottokár Prochászka! Čo robí ľud, keď vidí toho jednoduchého kňaza pred sebou! Nielen preto ho zveľbuje ľud, že múdre hovorí, ale ponač vie o ňom, že dr. Ottokár Prochászka miluje duše a nie bohaté biskupstvá, alebo zlaté kríže. A keď by ste ho videli, aký je on krásny v tom čiernom opasku, prestali by ste podporovať liberálov.

«Zvlášte musím pomenovať obce Jablonov...» A kde je Szepes Mindszent? Zotročený liberál. Prosím vás «slávne» Biacovce (Szepes-Mindszent), poviete len, kto vás to vlastne strihal? Žid či Hertelendy? Rozumejte ma, ja sa nepýtam, kto vám hlavy a vačky strihal? Tomu sme sa už dočítali v «Kreštane». Vrecká už máte dávno vystrihané. Lež kto vám to kresťanské povedomie vystrihal zo srdca vášho? Ako to vyzerá ten žid a Hertelendy, ktorý vám to urobil? Hľa, vidíte, tak sa stávajú prví poslednými. — *Sláva ale tým, čo sa tak statne zadržali!*

Vás ale statočne smýšľajúcich kresťanských voličov prosím, aby ste písali do nášeho «Kreštana», jestli by vám ho spomenutí páni vytýkali, že preto neboli za Mariásiho, ponač oni v ňom nemali istež záruky kresťanstva a ľudomilstva, aby vám «ľudová strana» poslala čisto po kresťansky smýšľajúceho kandidáta, o ktorom by ste mohli povedať, že je krv z vašej krvi. Človek náš od narodenia. Rozpíšte sa! Ukážte, že zijete! Povedzte len smelo, čo vás bolí. Na budúce dostanete takého kandidáta, lebo zaslúžite, čo sa bude o vás starať.

Ešte raz, sláva vám!

Ľudomil.

Úctivé vyzvanie!

Milí bratia a sestry v Kristu!

Koráb na horách Arménských sa zastavil a tam postavil Noe Pánu Bohu z kameňov oltár a obetoval na ňom obety zápalne zo všetkých čistých zvierat. Obeta jeho ľúbila sa Pánu Bohu.

Raz zas riekol Boh v noci Abrahámovi: Abraháme! Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého tak miluješ, a id na horu Maria, a obetuj mi ho tam v obeť zápalnú atď.

Na hore Horeb sa zjavil Boh v plameni ohňa Mojžišovi, ktorý šľahal z prostried jedného kra. Boh volal na Mojžiša: «Nepristupuj sem a vyzuj obuv z nôh svojich; lebo miesto na ktorom stojíš, je zem svätá. Ja som Boh otcov tvojich!»

Desäťoro prikázani dal Boh na hore Sinaj.

Mojžiš vyšiel na vrch «Nebo». Tu mu ukázal Boh celú zem Kanaan a riekol mu: «To je tá zem, ktorú som zaslúbil Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. Videl si ju teraz očima svojima, ale nevojdeš do nej.»

Pri samom meste Jeruzaleme stál pekný vrch menom Sion. Na vrchu tomto postavil nábožný kráľ Dávid nádherný stánok pre archu úmluvy. Keď bol stánok hotový, preniesol do neho archu úmluvy v tak slávnom sprievode, ako pri slávení víťazstva. Pred kňazmi kráčal sám Dávid hrajúc na harfe.

Šalamun kráľ štvrtého roku panovania svojho, počal stavať dom Pánu v Jeruzaleme na vrchu Maria.

Keď diabol pokúšal Ježiša, vtedy diabol pojal so sebou Ježiša na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstva sveta i slávu jejich a riekol mu: «Všetko ti dám, jestli padneš a sa mi budeš klaňať.»

Jedenkrát zase, keď Ježiš uzrel veľikú silu ľudstva okolo seb», vyšiel na vrch. Tu si sadnul s učedníkmi svojimi. Zástupi ale stáli okolo po stráni a čakali v nemej tichosti na jeho slová. Tu učil Ježiš v osmoro blahoslavenstvách.

I pri nasýtení tých päťtisíc mužov vynaučoval Ježiš ľud na vrchu.

Dalej vzal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a Jána a vyšiel s nimi na vysokú horu, aby sa tam modlil. A keď sa pomodlil, premenil sa pred nimi. Tvár jeho sietila sa jako slnko a rúcho jeho bolo biele, jako snach. A ajhľa! zjavili sa pri ňom Mojžiš a Eliaš a hovorili s ním o jeho nastávajúcej smrti, ňoužto mali byť všetci ľudia vykúpení.

Pred smrťou sa Ježiš modlil na hore Olivetskej.

Ježiš na ramenách svojich nesúc ťažký kríž, biedne kráčal ulicami Jeruzalemskými k miestu

popravnému, ktoré sa volalo Golgotha, hora Kalrie alebo hora Lebná.

Vo veľkom zástupe ľudstva, ktorý išiel za Ježišom, boly niektoré nábožné ženy, a tie plakaly a nariekali nad ním. Ježiš sa obrátil k nim a riekol: Dcéry Jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale samy nad sebou a nad svojimi deťmi! Lebo prídu dni, v ktorých reknú horám: Padnite na nás! a vrskom: Prikryte nás! Lebo keď sa to na zelenom strome stáva, čože sa stane na suchom?

Štyridsiateho dňa po svojom z mrtvých vstaní zjavil sa Ježiš v Jeruzaleme všetkým apoštolom a vyviedol jich na horu Olivetskú. Tu hovoril k nim: «Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi; preto idte a učte všetky národy a krstite jich vo meno Otca i Syna i Ducha svätého, a učte jich zachovávať všetko, čokoľvek som prikázal vám. A ejhľa! ja s vami som po všetky dni až do skončenia sveta.»

«Kto uverí a bude pokrstený, ten bude spasený; kto ale neuverí, ten bude zatratený. Ktorí uveria, budú činiť divy. V mene mojom budú vyhánaf diablov, mlúviť novými jazyky, brať hadov a jestli čo jedovateho vypijú, neuškodí jim. Na nemocných budú vzkladať ruky a tí budú uzdravení.»

Potom pozdvihol ruky svoje a dal jim požehnanie. V tom keď jich žehnal, bol pred očima jejic na hor pozdvihnutý a vstúpil na nebesá a sadol si na pravicu Božiu.

Keď milý Boh náš, ako v starom tak i v novom zákone mal tak veľikú úľubu na vrchoch obety prijímať, nám prikazy dávať, nás vynaučovať, modliť sa, za nás trpeť na kríži a naposledy z hory Olivetskej vstúpiť na nebesá; tak si neľutujeme na vystaviť sa majúcu káplnku na vrchu «Čertovica» dľa možnosti ešte obetovať, žeby sme mohli i my na romantyčnom 1238 metrov vysokom vrchu, nekrvavú obeť sv. omše dať obetovať. Už máme dosť hodnú summu, ale ešte predsa moc chybuje. Obetujmn, obetujme srdečne na veľmi potrebný cieľ Boží, na káplnku Najsvätejšej Trojice Božej na vrchu «Čertovica».

Tá káplnka, ktorá bude na trojstoličnom chotári pri hradskej ceste stáť, bude slúžiť i na sv. Missie pre liptovskú, zvolenskú a gemerskú stolicu.

Milodary úctive prosím na velebného pána Štefana Horváth, r. k. farára v Liptó-Maluzsina, ráčte dľa možnosti láskave zaslať, žeby tak nasbierajúc sa dostatočná summa, káplnka čím skorej stavať sa mohla.

Milodary, ako ako i deň posviacky v novinách sa uverejnia.

Podporujme horlive ciele pre Boha, za ktoré odmena je istá v nebi. Veď len za krátky čas

žijeme tu na zemi, a tak všetko, čo dáme, len veľmi málo dáme, čo vďaka Pánu neba i zeme. S Bohom!

Liptó-Felső-Bocza, 1905. 27 februára.
S najhlbšou úctou

Alexander Kudlicska.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Jednúc onezdravel jeden dobrý kráľ. Veľmi ho lutovali jeho poddaní, a nebolo človeka, ktorý nebol by mu radil liek, len že všetky lieky nič nestály, kráľovi nebolo lepšie. Keď už vyproboval všetko, čo mu radili, neobyčajná žiadosť ho napadla. Nevie, ako prišiel k tomu, či sa mu to snilo, či mu to pošepkal dobrý duch, dost na tom, to žiadal, aby dali naňho voľakorého blaženého človeka košelu. To hovoril, že keby on obliekol takúto košelu, zaraz by vyzdravel.

Pred mnohými vyjaval žiadosť svoju, a každý uznal ju za čudnú, lenže nikto neopovážil sa protiriečiť mu a to síce preto nie, lebo kráľ celkom určite tvrdil, že taká košela istotne by ho vyliečila.

Zavolať k sebe najhlavnejšieho ministra, a riekol mu:

— Priateľu môj, vezmi so sebou toľko peňazí, koľko len uvládzeš. Choď svetom, hľadaj jedného blaženého človeka a jaknáhle najdeš takéhoto, pýtaj od neho košelu, a daj mu za ňu všetky této peniaze. Nezabudni, že len takáto košela vylieči ubohého kráľa tvojho.

Minister vybral sa na cestu, a šiel najprv k tomu cisárovi, o ktorom vedel, že je najbohatší a najmocnejší.

Poklonil sa pred ním, a takto riekol:

— Vaša Jasnosť! Najmocnejší Panovníku! S jednou poníženou prosbou prichádzam k vám. Môjho pána, dobrého to kráľa ukrutná choroba sužuje, z ktorej len vtedy vyzdravie, jak obleče na seba košelu jedného blaženého človeka. Ak je voľakto na zemi blažený, tak istotne vy ste ten, najslávnejší cisáru. Prosím vás, majte milosrdenstvo a darujte jednu košelu kráľovi mojemu.

Na čo cisár takto odpovedal:

— Ach, dobrý človeče! Ty držiš ma za blaženého, lebo som nesmierne bohatý. To je pravda, že mám zlata, striebra, peňazí a drahocenných vecí toľko, že by sa utopil v nich. Veľkosť krajiny mojej sám neznám, lebo keby mal krídla, aj tak by nestačil pochodiť ju, ale práve toto je moje nešťastie. Keď v jednom kraji je pokoj, nenie v druhom. Keď na severi utíšim zbúru, vypukne ona na juhu. Jedinú žiadosť mám, žiť na svete v úplnom pokoji, ale práve tento pokoj som neužil čo len za deň v

celom mojom živote. Pozri na mňa. Vidiš šedivú hlavu moju? Vidiš bládú tvár, ktorú túžby, strach a starosti urobili. Mladý som na vek, ale trpkosti a bóle spravily so mňa opravdivého starca. Choď synu môj s Pánom Bohom, ale blaženého človeka nehľadaj v cisárskom paláci.

Minister nevedel sa zdržať, aby nezaplakal. Lutoval cisára, ktorý všetko má a predsa nenie blažený.

— No, povedal sám pre seba: bol som u najmocnejšieho cisára, a nenašiel som čo som hľadal, teraz pôjdem daktorému vojvodovi, ktorý nemá toľko krajín, toľko starostí, tak iste najdem uňho, čo hľadám.

Aj šiel k takémuto panovníkovi a predniesol prosbu svoju, že má potrebu na košelu blaženého človeka, on istotne je takýto, teda nech sa smiluje nad jeho kráľom.

Alé ja že som blažený? odpovedal vojvoda. Ach pane môj, vy ste pochybili cestu. Kde že som ja od blaženosti!

Minister s počudovaním hľadel na panovníka, a len horko-ťažko vedel vypovedať:

— Ale vaša jasnosť, čo vám chýba?

— Mne? Snáď nikomu na svete nechýbí toľko, čo mne. Po prvé veľmi ma trápi, že som len vojvodom a nie kráľom. Ja by týmto chcel byť, lenže iní kráľi nechcú ma uznať za takéhoto. Cítim sa byť zapovrhnutým, a preto neviem ani jesť ani spať. A potom: nedávno môjho suseda, tiež vojvodu vlastní poddaní napadli, a aj s manželkou jeho zamordovali. Tento ukrutný zločin nijako neviem zabudnúť, ustavične myslím naň, a obávam sa, že jedon deň aj na mňa sa vrhnú vrahovia. Ale toto nenie všetko. Čo všeličo by sme potrebovali a nemáme peňazí na to. Nuž a potom, koho tlačia najviac všeliaké starosti? Pravda mňa! Ach, pane môj, nehľadajte blaženost vo vysosti ľudí, ale tam, kde sa blíska a hromy bijú, to jest, hľadaj ju dolu u jednoduchých ľudí.

Minister odišiel z palácu bez toho, žeby bol navštívil ministrov vojvodu, lebo dobre vedel, aký je jejich osud. V tomto ohľade mal dosť zkušnosti. Pri raňajkách, keď vzal do ruky noviny, všetky do jednej tak švácaly ministrov, ako zaprášený kobar. Potom sadne do kočiara, že pojde do snemu, šťastie preňho že ho nezahádza sňahom a nevykrikujú naňho, ako to urobili s Tiszom. Ale čo ulica zameškala, to duplované vynahradia mu na sneme, lebo pečená hus nečervenie sa tak, ako daktorý minister, keď nadávajú a grobiaňa mu.

No medzi tymito istotne nenajde blaženého človeka, miesto toho sadol na paroloď a šiel do Ameriky k jednomo millionárovi.

Bol navyknutý k nádhere, ale taký lesk, aký videl v dome millionára, nikdy nevidel, veď ešte aj klučky byly z čistého zlata. No a té utešené dvorany! To sa nedá opisať. Steny zatiahnuté drahým hadvábom a vyložené zlatými kvetami. Stolice a stoly klesali pod ťarchou zlata a drahocenných kameňov.

Minister stál ako okuzlený. Nevedel, či je pravda, čo vidí, a či sa mu sníva. Len vtedy prišiel k pamäti, keď počul zo susednej dvorany žalostný plač. Čo, ešte aj tu

plačú? Otvoril dvere a vkročil do siene, odkiaľ ten plač počul. Videl jedinú dcéru millionára, ako sa zvíja na postely od bolásti. Dievčatko bolo také utešené ako anjel, ale trpelo veľké bolásti, prečo plakalo bez prestania. Otec jej od zúfania zalamoval rukami, a milióny sľuboval lekárom, ak vyľieča dieťa. Ale veru títo nevedeli spomôcť.

Minister zavrel rýchle dvere a spiechal von.

— U jednoduchých ľuďoch budem hľadať blaženosť, hovoril sám pre seba, možno tam skorej ju najdem ako u bohatých.

Šiel na dedinu.

Tam sa rozprestierala pod zeleným hájom. Na malom vršku vypýnal sa biely kostolík, kolo neho čisté domčeky.

— No, ak ani tu nenajdem blaženého človeka, ktorý nemá žiadne žiadosti, ale spokojný je s tým čo má, tak na širom svete nikde ho nenajdem.

Vkročil k notárovi, práve tam bol aj organista.

— Ste-li blažený, pane notár? Máte-li žiadosti? pýtal sa zrovna.

— Že či mám? Ako by nemal! A koľko! Dostávam taký plat, z ktorého neviem vyžiť, hoc už desať rokov probujem.

— Tak je, dosvedčal organista.

— Tohoto už ani neoslovil, ale poberal sa k jednému gazdovi. Tu už aj dom jeho prezradzoval, že musí byť majetný. Aj vskutku. Na dvore dva páry volov stálo, práve zapriahali ich paholci. Stodola preplnená bola zbožím a krmom, komora so všeličím, dvor s hydrom, zo zahrady ovocím preplnené stromy usmievali sa na ministra.

— No, chvála Bohu, že našiel som čo hľadám, vzdychol si minister a s radosťou oslovil gazdu:

— Daj Pán Boh dobrý deň! Viete prečo som prišiel? Hľadám blaženého človeka. Myslím, vám nič nechybí, preto aj môžete sa cítiť blaženým.

— Ale ja, že som blažený? Kto to hovorí? A porcie, a poriadky, a sluhovia? Kňaz, organista, notár, to všetko na mňa čaká, ani to neviem, kde mi hlava stojí.

Ubohý minister aj tu sa sklamal. Bol celý rozhorčený, a pomyslel si, že nebude ďalej hľadať blaženého človeka, lebo keď medzi majetnými ho nenajde, ako by ho našiel vstred chudoby?

Opustil dedinu a kráčal bystrým krokom do susedného mesta z toho cieľu, že sadne na parolof a pojde domov. Ako tak stúpa medzi utešenými vrchmi, začul milé hlasy fujary. Hladí v tú stranu odkiaľ hlasy šli, a zarezl pastiera vyvaleného na zemi. Ten pískal. Pospiechal k nemu, a takto ho oslovil:

— Však si len veselý synku!

— Prečo by nebol? Chvála Bohu, nič mi nechybí.

— Ozaj nie? Ale len si žiadaš volačo?

— Ja? Len dobrého zdravia nech mi dá Boh všemohúci, aby som mohol pásť stado moje, inšie nežiadam, a zdravie chvála Bohu mám.

— Pravda synu, si blažený?

— Chvála Bohu, som!

Na té slová minister div nevyskočil z kože. Konečne

našiel, čo hľadal. Vyňal hrubý pugylár a vysypal z neho všetky zlaté peniaze do klobúka, a podal ich pastierovi:

— Tu máš synku! Tého peniaze tvoje sú, len svleč so seba košelu.

— Nemám ja pane, ani obnosenú, ani novú košelu. Vlani mal som jednu, ale tú zodral som na framfor, peňáží som nemal na novú, pomyslel som si, že bez košele práve tak mi bude, ako aj s ňou. Zostal som pri tom.

Chudák minister, celý zronený vrátil sa k svojmu pánovi, a oznámil mu, čo zkusil:

— Vaša jasnosť pán kráľ, pochodil som mnoho krajín a mnoho zeme, videl a zkusil som všeličo; našiel som aj blaženého človeka, len že, žiaľ, nemal košele. Mal tak malé požiadavky, že aj bez toho sa obyšiel, čo my po jiedle a nápoji držíme za najpotrebnejšie.

— Dobre je synu, odpovedal kráľ. Ďakujem ti, že si sa toľko namáhal za mňa. Prosím ťa vyhlás to po celej krajine čo si zkusil: že to je blažený človek, ktorý s málom sa uspokojí, a že čím má menšie požiadavky, tým je blaženejší.

Posl. *Fatranský.*

Pravda zvíťazí!!! Schneidera lekárnik v Rešici kráľ. súdna stolica v Lugoši odsúdila na 400 korún pokuty a 500 korún pravotných útrat, ponevác napodobňoval Fellerov Elsa-Fluid a čo taký pod menom Luisa-Fluid do obehu dal. Schneiderovú lekárnikovú celú zásobu Luiza-Fluidu dvakrát zhabali. Ctené obecnstvo nech sa tedy chráni od napodobnín. Fellerov Elsa-Fluid je len vtedy opravdivý, keď každá lahvička je zákonnou ochrannou známkou opatrená a na každej obrázkovej známke ochranný znak «Elsa» je viditeľný, ako aj keď každá lahvička je bielym kovovým vrchnákom zatvorená a na každom návode k užívaniu, (do ktorého každá lahvička je zaohalená) zretedelne je vytlačené: Fellerov Iubovoňavý Rastlinný-Essenciový-Fluid s ochrannou značkou «Elsa» a Fellerovým podpisom. **Nech sa každý chráni od napodobnín a nech pozoruje na z horu udané známky, žeby opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s inými bezcennými fluidami nezmýlil.** Pri kupovaní nech každý zretedelne si žiada lekárnikove Fellerove pôvodné výrobky v Stubici a len vtedy nech jich príjme, keď je na nich ochranná známka «Elsa». Poznajúce účinnok páru nemajúceho Fellerovho Elsa-Fluidu, mnohí sa pokúsili ho napodobňovať, takúto napodobninu treba prisne na zad vrátiť, nedajme sa kroz lacnú cenu alebo podobne znejúcimi menami, ako k pr. Luiza-Fluid, Gold-Else-Fluid, Inda-Fluid, Salvator-Fluid, Kotvoví-Fluid, Világ-Fluid atď. alebo volíaky Kräutergeist do omylu priviesť. Kto opravdivý Fellerov Elsa-Fluid, ktorý je oproti najviac chorobám, k. pr. trhaniu v údoch, klaníu, bolenie zubov, reumatizmu a lámke, křču, boleniu očí, nôh, drieku a rúk, ochabnutiu, boleniu kostí, slabosti atď. atď., výborne účinkuje, užívať chce, nech si ho objedná zrovna a jediného dorábatela *Eugena V. Feller*a, lekárnik v Stubici Templom-uteza 18. (Záhrebská stol.) ktorý 12 malých alebo 6 duplovaných lahvičiek za 5 korún bez poštového poplatku dopyše.

CHÝRNIK.

Kráľov dar. Jeho veličenstvo kráľ daroval 500 korún na stavbu rímsko-katolíckeho kostola na Vrútkach v turčianskej stolici.

Pápež je chorý. Z Rímu oznamujú, že pápež Pius X. ochorel na influencu, ale jeho stav není povážlivý, tak že bude dávať i výsluch.

Zdravotný stav arcikniežaťa Jozefa dáva príčiny opäť ku obavám. Z Fiume totiž oznamujú, že arciknieža Jozef je zas horšie. Arciknieža sotva jie a jeho sila klesá.

Zlatá omša knieža primasa. Kardinál knieža-primas uhorských katolíkov Klaudius Vaszary v máji bude mať svoju zlatú omšu. Z tejto príležitosti sriadia skvelú slávnosť, na ktorú robí prípravy šesť kanonikov. Programm slávnosti určí vikár Jozef Boltzár.

Franc Kossuth — čestný mešťan. Obecenstvo mesta Satmáru zvolilo v októbri lanského roku Franca Kossutha za svojho čestného mešťana. Listinu čestného mešťanstva priniesla Kossuthovi do hlavného mesta mnohočlenová deputácia, ktorú viedol mešťanosta Satmáru a krajinský vyslanec Samuel Kelemen. Listinu odovzdali Kossuthovi slávnostne.

Peštianskí delníci slovensko-katolícki mali dňa 26-ho februára t. j. minulá nedeľu pekný *zábavný večierok*, ktorý pripravila naša duchaplná mládež «Kat. Del. Kruhu». Predstavili nám tri kusy, a síce: I. «**Tak je to na tomto svete**» predniesli: Gizella Kustrova, Žofia Roknár, Gizela Šimulák, Zuzanna Kazimír, Július Kustra a Margita Kaprál. — II. «**Ženské slzy**» predniesli: Vendelin Záleštiak, Maria Brunkala, Karol Kolenčík, Maria Holko a Jozef Hlavaj. — III. «**Dvaja tvrdohlaví**» alebo «**Nepravofme sa!**» predniesli: Jozef Kríž, Štefan Chmelina, Jozef Kustra a Jozef Hlavaj. — Krome mravného zisku mal Kruh aj osoh, nakoľko 46 korún za programy sa vybralo. Na našej duchaplnnej mládeži dalo sa teda vidieť už, že chce a bude nasledovať osvedčený smer činnosti kresťanstva a nie jalové heslá. Nuž daj Bože, by všade mládež naša, to jest mladší dorost, zakladala si budúcnosť v cieľoch len vývojového pokroku. —y.

Chcel zomreť hladom. Ondrej Hodinec, obecný husár v Keszthelyi minulý týždeň zmiznul. Domnievali sa, že uskočil a preto ho dala vojenská vrchnosť kurentovať po celej krajine. Na piaty deň, ako Hodinec zmizol, chodilo niekoľko husárov na povale kasárne, aby sniesli ztadiaľ seno. Keď rozhádzali seno, našli na Ondreja Hodineca, ktorý strašne vyzeral. Celkom schudol, soslabil a nevedel ani hovoriť, ani chodiť. Zaviezli ho do nemocnice, kde o dva dni prišiel k sebe. Vysvitlo, že Hodinec zunoval vojenský život a preto sa odhodlal, že si vezme

život. Nejedol nič a tak sa chcel usmrtiť. V ten deň, keď si umienil, že spácha samovraždu, dostal z domu balík, v ktorom bolo jedlo. Balík si vzal na povalu a za jeden deň zjedol všetko, čo bolo v ňom. Potom očakával smrť. Štyri dni ani nejedol, ani nepil a keby ho neboli našli, bol by zahynul.

Otrávila svojich manželov. V obci Brád (st. Hunyad) zatkli Malvinu Röszerovu, ktorá pochádza zo Štýrska a behom krátkeho času už po tretíkrát ostala vdovou. Jej posledný manžel bol baník Grajan. Keď baník onezdravel, šiel ku lekárovi, ktorý zistil, že Grajana chcela otráviť jeho vlasná manželka asíce tak, že uvarila oleandrové listy a potom dala tekutinu vypiť svojmu mužovi jako liek. Vyšetovanie zistilo, že Malvina Röszerova takýmto spôsobom usmrtila i svojich prvých manželov.

Prekabátený policajný náčelník. Z Lyona (južné Francúzsko) sdelujú; Figliarskym spôsobom vyšmíknul sa z rúk tamojšej polície jedon nebezpečný vlamač. V Lyone vlámal sa zlodej do jedného bytu, zkadiaľ ukradol mnoho cenných vecí a potom ušiel do mesta Marseille. Polícia tušila, že kde ušiel vlamač a preto poslala za ním dvoch tajných policajtov. Aj vlamač vedel, že mu hrozí nebezpečie a preto, aby sa vyslobodil z rúk polície, vymyslel nasledovný figel. Šiel k telefonu a zacengal lyonskému náčelníkovi polície:

— Je pri telefone lyonský náčelník polície? — spýtal sa vlamač.

— Áno, s ním hovoríte.

— Ja som úradník marseillského policajného náčelníka Tardyho a v úradnej záležitosti chcem hovoriť s vami.

— Čo žiadate? — spýtal sa lyonský náčelník polície.

— Vydali ste rozkaz, aby chytili Pierre Courti zvaného vlamača?

— Áno; zajtra dostanete rozkaz, dnes ho rozposielame.

— To je zbytočné, my už vieme o ňom.

— Dávajte ale dobrý pozor, lebo Courti ušiel k vám, do Marseille! — poučoval policajný náčelník vlamača.

— To vieme, však sme mu už za päťami.

— Ja som poslal dvoch mojich úradníkov do Marseille, aby ho chytili.

— Telegrafujte im, aby sa vrátili, tebo vlamač je už pod dozorom našej polície — hovoril vlamač a v sebe sa usmieval.

— Dobre, ďakujem — znela odpoveď lyonského náčelníka polície a s tým sa pretrhol rozhovor medzi nimi.

O pár dní neskôr vysvitlo, že pri telefone bol sám vlamač, ktorý týmto figlom oklamal náčelníka. Hneď vydali druhý rozkaz proti vlamačovi, lenže tento vtedy už dávno vysadol na loď a odcestoval na neznáme miesto. Samo sebou sa rozumie, že ukradnuté veci nezabudol vo Francúzsku, ale aj tie zval so sebou.

Chýr zo Spiša. V Markušovcäch istý Ondrej Macsuško, haviar, svoju ženu pre jej nezbedný život zastrelil.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdalí je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo po-

bria», upozornil Frencha na podozrivých mladých ľudí, ale tento si toho ani nevšimnul. Keď vysadol z lode, v sprievode jedného svojho «priateľa» šiel do hotela Saint-Denis a tam si spolu najali byt. Sluhovia hotela videli ich neskôr v spoločnosti jedného tretieho mladého človeka. Od 19. januára ale poručík French zmizol bez stopy

Obranca a obliehateľ Port-Artúru: Generál Stössel a Nogi.

žičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézete» v Budapešti.

Zmizol dedič. Poručík Regináld French, syn jedného írského lorda, v minulom mesiaci zmizol z New-Yorku. 26ročný mladý človek 16. januára došiel do New-Yorku na parnej lodi «Umbria» prináležajúcej spoločnosti Cunard, a hneď, ako sa dostal do Ameriky, chcel navštíviť svojho strýca, ktorý býva v Novom Mexiku (malý štát v Spojených Štátoch). Ešte na lodi obzval sa s viacerými mladými ľuďmi a hneď sa s nimi spriatelil. Jedon známy poručikovoho otca, ktorý tiež cestoval na parniku «Um-

a zmizol aj jeho priateľ, ktorý sa pod menom C. P. Crane zapísal do knihy hosťov. Batožinu poručík nechal v hoteli. Domnievajú sa, že French dostal sa do rúk zločincov, ktorí ho vyrabovali a zabili.

Nezbedy bulharských zbojníkov. Zo Salojník oznamujú, že v Komanove, v kosovskom vilajete 10 zbojníkov strelilo z úkryta na jednu vojenskú patrolu a jedného vojaka zastrelili. Patrola zbojníkov prenasledovala a všetkých zabila. — Bulharskí zbojníci došli aj do dediny Kristofov a lapili dvoch Grékov, ktorým odrezali uši a nos, vyklkali im oči a potom ich zavraždili. Podobne napadli Bulhari aj gréckeho kňaza v Korici a ho i s jeho piatimi spoločníkmi zabili.

Blahorodí páni dobrodinovia a panie dobroditeľkine!

Na úpetí vznešeného vrchu Trochkorún, pod Pininami, blízko pretoku Dunajca, leží rímsko-katolícka dcéra, filiálna obec v Galícii, Nižné Šromovce, patriaca do fary Krošcienko nad Dunajcom okresu novo-targského. Súc tak postavená v ukrytom kútku, jako keby strážcom našej spanilej reči a našej spasonosnej viery, skrze vrchy Pininy, od strany polskej celkom odtrhnuté; takže tamojší obyvatelia, jestli chcú ku službám Božím do matky kostola ku návšteve isť, musejú — jestli je možno — čez Dunajec, v protivnom páde ale cez uhorskú stranu, na Nediecu a Čorstín, 26 kilometrov ďalekú cestu urobiť.

Vysoké cis. a kráľ. ministerstvo, uznajúc obtížne položenie toto, už pred rokami ku cieľu tomu kňazskú expositúru (kaplánku) založilo. Ale kdeže má duchovný pastier služby Božie konať a slovo Božie hlásať?

U nás jesto síce jedon pred 359 rokami postavený maľučký a pre veľký počet veriacich nedostatočný a to len drevený kostolík, i to ale v jakom položení?

Čo sa má tu ohľadom tejto veci robiť? Či snáď pokojne ruky svoje križom založiť a popri tom lamentovať? Alebo sa viac rokov sbierky milodarov, z ktorých možno po sto rokoch naši potomci na dobre usporiadanu službu Božiu mysleť môžu?

Niet len jeden Boh, len jeden spoločný Otec náš nebeský, a my všetci dietky jeho, bratia i sestry. Z tej príčiny obraciame sa s našou dôverou na vás blahorodí páni a panie s tou najponíženejšou prosbou, aby ste sa nad nami sľutovali a nám aspoň jedným kameňom pri stavbe tejto svätiny láskave ku pomoci prispeli, ktorá ku cti Božej a ku pamiatke Panny a mučednice svätej Kataríny má byť vystavená.

My tedy biedni, na seba zanechaní, nie sme vstave tento u nás tak veľmi potrebný dom Boží vystaviť, tým menej, ponevác každoročne nešťastím vody, ohňom stíhaní bývame.

Vzdor toho, že so všetkých strán o almužnú a podpory vyzývani bývate, nezavrhnite ani našu, na vás upravenú a poníženú prosbu.

Milodary budeme v «Krešťane» uverejňovať.

Dané v Nižných Šromovciach, ostatnia pošta Krošcienko (Galícia) nad Dunajcom.

Stavebný výbor:

Kňaz Ján Kviatkevič, Andrej Borzacký, Vojtech Čichoň,
Stanislav Drohojovský.

Výkaz milodarov

na káplnku najsvätejšej Trojice Božej na vrchu «Čertovica» 1238 metrov vysokom na chotári medzi zvolenskou, liptovskou a neďaleko i gemerskou stolicou postavíť sa majúcej, úradu farskému maluzinskému zaslaných.

Cestou Jakuba Cibula, banik v Szitnyató (hont. st.)
Juliana Kalpasky 40 halierov, Mária Čuba 40 hal., Anton Dubransky z Belej 30 hal., Terezia Remeň 40 hal., Anna Kapusta 32 hal., František Hanes 20 hal., Andrej Štefík 20 hal., Ján Rajči 20 hal., Mária Rajči 20 hal., Štefan Beremek 1 korunu, Katerina Beranek 20 hal., Ján Foltan 40 hal., Terezia Foltan 40 hal., Jozef Kmeť 40 hal., Leopold Debnár 20 hal., Žigmund Fiter 40 hal., Ján Makoviny 20 hal., Julius Flautner 20 hal., Mária Slamiar 20 hal., Julius Vais 50 hal., Františka Štrba 60 hal., František Szaivald 30 hal., Jozef Zajvalt 40 hal., Paula Boroska 60 hal., Mária Durčík 20 hal., Jozef Kliman 1 korunu, Mária Michalsky 20 hal., Jozefína Hauzer 40 hal., Juraj Pentek 40 hal., Ján Pérr, protestant 40 h., František Židek 20 hal., Štefan Petrás 20 hal., Ján Remeň 20 hal., Terézia Majovsky 20 hal., Anna Šule 20 hal., Martin Sopoko 20 hal., Štefan Ihracky 40 hal., Berta Michalsky 40 hal., Ján Michalsky 20 hal., Štefan Ihracky ml. 20 hal., Mária Kováč 30 hal., Veronika Švec 20 hal., Matej Púček 30 hal., Mária Vicján 40 hal., Terézia Cibula 40 hal., Benjamin Nándor 20 hal., Mária Slávik 20 hal., Mária Jányi 20 hal., Anna Petrás 20 hal., Celestin Lieskovsky 20 hal., Jakub Cibula 20 hal., Karolina Cibula 20 hal., Ignác Cibula 20 hal., Júlia Cibula 20 hal., Jozef Cibula 20 hal., Katarína Palovič 50 hal., Ignác Kollár 30 halierov.

Do teraz toľkoto milodarov je do Maluzinej poslané, začo odpláť Bože dobrodincom!

Milodary úctive prosím na vелеbného pána Štefana Horváth, r. k. farára v Liptó-Maluzsina, ráčte dľa možnosti láskave zaslať, že by tak nasbierajúc sa dostatočná summa, kaplnka čím skôr staváť sa mohla.

V Liptó-Felső-Bocza.

S najhlbšou úctou:

Alexander Kudlicska, kr. uh. horár.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!**

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho tarchách. Predoslých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všet- kého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

DOPISY.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Všetkým našim priateľom a verným ľudákom dávam na vedomie, že proti prievidzskej voľbe a oproti ukradenému mandátu už *prievidzski ľudáci* zadali *petíciu*. Nasledovní prievidzskí voličia podpísali petíciu: Štefan Kmetykó, Martin Šteiger, Imrich Pálik, Ján Schloszár, Bartolen Zány, Valent Fábik, Štefan Porubský, Michal Mecsár, Ján Cziglenyi, Ján Polereczky, Valent Mellus, Ján Leporis, Štefan Kardoš, Valent Vavro, Valent Gyurják, Ján Sztruhár a Michal Hojts. Tito verní ľudáci teda bránia pravdu a statočnosť oproti kminským liberálom. Tento výraz: «Liberálski kmíni» je najskromnejší výraz na tých všetkých, ktorí dopomohli prievidzský mandát ukradnúť.

Petícia sa zadala 22. februára v stredu pred obedom o 11. hodine.

Najchýrnejší fískál, dr. *Armin Tetétleni* robil našu petíciu. Veľmi dobre je zostavená. Ponevác liberáli nesprávne 198 hlasov odhodili pánu Bresztyenszkému a nespravodlivo prijali pánu Csillaghymu 8, na základe § 3. 1899: XV. z. č. 27-ho punkta prosia voličia podpísaní kráľ. Kúriu, aby pán Bresztyenszky bol vyhlásený za ablegáta, lebo 26. januára pán Bresztyenszky mal 153 hlasovú väčšinu a nie pán Csillaghy; keby ale kráľ. Kúria mandát hned neodovzdala pánu Bresztyenskému, tak žiadajú voľbu zničiť, lebo nielen že mali samých kúpených judášov a napájaných korheľov, ale vyše 200 voličov so žandarmi

a vojakmi dohnali do Prievidze liberáli. Čo je príčina na zničenie voľby.

Napomínam a prosím vás všetkých, zvlášte ale tých voličov, ktorých hlasy pri voľbe boli odhodené, aj všetkých tých dôverníkov, aj ostatných voličov, ktorí budú ako svedkovia vypočutí, nech si držia dobre v pamäti všetko to, čo pri voľbe videli, počuli a zkusili. Lebo úradné vypočúvanie v Prievidzi bude len akiste v apríli. Teda aby každý volič a svedok sa dobre vedel rozpamätať na všetko, a tak aby každý volič a svedok čístu pravdu mohol svedčiť. Vtedy bude naše víťazstvo isté. Ukradený mandát kráľ. Kúria nám, statočným ľudákom potom iste odovzdá.

Priatelia a ľudáci naši, buďte teda spokojní a trpezliví, pokým kráľ. Kúria súd nedonesie, ktorý súd pre nás len dobrý môže byť. Darma sa liberáli vysmieávajú, že 30. februára bude voľba, alebo že o 5 rokov bude voľba. Áno, v tom majú liberáli pravdu. Ponevác mandát pánu Bresztyenszkému oddajú, teda len o 5 rokov bude voľba. A 30. februára dostanú liberáli všetko to, čo im liberálni korteši posľubovali. A na Škaredú Stredú môžu ísť všetci liberáli židovi Freibergerovi do dvora, a tam môžu všetek ten guľaz polízať, čo dňa 26. januára na voľbe tam liberáli ponechávali. Ľudáci naši, ktorí máte vo svojej dedine sopár liberálov, pýtajte sa ich, či sa u žida Freibergera počas voľby jeden druhého neobriadili?

Priatelia a voličia naši, aby ste ale vedeli, že nielen proti voľbe sa žaloba zadala, ale aj proti všetkým tým, ktorí tak naničhodne zákon nohami šliapali, zadala sa žaloba na trest, aj na zaplatenie všetkých útrat, oproti Csillaghymu, Csemnickymu, Szatmárymu. Ďalej oproti Filbergerovi, Abaffymu, Gregorovi, Lendlerovi a Diblovi notárovi. Oproti Filbergerovi sa aj taká žaloba zadala, kde zákon 6-mesačný trest a 2000 korún peňažnú pokutu predpisuje. Týmto bašikom naničhodným už raz musíme ukázať, že nielen oni môžu chudobný ľud naháňať každý deň do kancelárie a bez prestania pokutovať, ale že aj nad nimi je zákon a trest.

Však je to sviňstvo, čo robia s chudobným svetom. A preto teraz tie ostatnie jedy vydávajú na chudobných ľudí. Nebojte sa, ľudáci naši! Prestane aj to. Už ich naši vodcovia oznámili u ministra a pýtali Kaffku sem do Prievidze, aby prišiel slúžnovskú kanceláriu revidovať. Dobre vieme, že Filberger za tri roky kortešoval v jeho kancelárii, teda keď bude tá zametačka tej prievidzskej kancelárie, hláste sa všetci u vašich vodcov, všetci, ktorých vás Filberger v kancelárii nahováral na liberálnu stranu. Však vás je dosť, pravda!? Aby sme sa mohli Filbergerovi poriadne odslúžiť za jeho 8-ročné otcovské opatrovanie. Žiadať budeme, aby ho bez služby a bez penzie z Prievidze vyhnali.

Tých prievidzských voličov, ženy a mládencov oslovujem a prosím, ktorí dostanete citácie, nenalokajte sa, lebo ste také priestupky neporobili, aby vás mohli, Pán Boh vie ako trestať. Hybajte každý ku pánu advokátovi Hajtsovi. Zastupuje každého jedného. Pri súde appellujte každý. Že opilí kolajkár padol do vody, za to vy nemô-

žete. Že ste «éljen» alebo «abcug» kričali, za to vás nemôžu a nesmujú trestať. Že ste kortešovali na ľudovú stranu, za to vás tiež nesmujú trestať. Len vás naháňajú a chcjú vás strašiť, aby ste viac ľudákmi neboli. Ach, keď mi aj deviatu kožu oderú, predsa budem ľudákom. Vy, mládenci naši, vy ste verní ľudáci, zaslúžite chválu. Naša ľudová strana veľmi bojuje za to, aby ste aj vy mali čo skorej volebné právo. Budúca vláda musí najprv volebný zákon spraviť. Každý mladík, ktorý bol vojakom, a každý občan, ktorý aspoň 5 korún bárs akých štátnych porcií platí, aby mal volebné právo. No, občania a mládenci naši, potom nech príjde liberál k nám. Vtedy najmenej desaťkrát toľko ľudákov bude. Potom už bude Filberger fõišpánom.

Keby tá všetka liberálna banda prievidszská bola vedela 26. januára, že po celej krajine tak škarede prepádnú liberáli, neboli by mandát dali Csillaghymu ale pánu Brestyenzskému. Aj v tom sa sklámali, že p. Brestyenzsky nezadá petíciu. Teraz už krutia hlavami ako somár nad plevami. Musí teda Filberger hľadať všeliaké cigánske vysvedčenia. Vieme o nich, ako sa robia. Zavolá sa volič do kancelárie, hajdúch Finda si stane ku dverám, aby nás Ondrejko neuprsknul, Filberger kričí: musíš mi to podpísať, ty trulo sprostý, atď. atď. Vieme o všetkých veľmi dobre.

Občania naši, na budúce vám napíšem, ktorí židia čo robili, ktorí židovskí kupci čo svádzali a kde hlasovali fiškáli, apatekári, krestanskí kupci, krestanskí remeselníci. Aby ste vedeli, ktorí sú vaši priatelia a aby ste vedeli, komu vy máte byť priateľom. Potom sa budeme radiť o konsumoch, aj o jednej ľudovej banke. Lebo v Prievidzi už na každý spôsob treba dve špárkassy. Tam v tej židovskej starej už ľudí za nič nemajú. Starý pán Kiss to predsa trochu v rukách držali. Tento mladý radšej išiel kortešovať. Nuž aby mali viac času na kortešovanie, musíme im robotu zmenšiť. — Nech je teraz jedna židovská a jedna ľudová banka v Prievidzi. Už sa viac sdierať nedáme. O tomto teda na budúce. *Priateľ ľudu.*

Jedna fabrika na štoffy pre nemožnosť platenia poverila «Országos Posztókivitel Áruház» Budapest, VII/8. Rottenbiller-utca číslo 4/B s tým, aby svoju veľkú zásobu štoffov nižšie vopred ustálenej ceny odpredala, preto vyšspomenutá firma ustálila, že pošle na vidiek dobierkou za 5 zlatých na jedny úplné mužské šaty, 3 metre, najjemnejšieho čierneho, tmavo-modrého, barnavého alebo šedeého štoffu alebo práve v tých istých farbách kamgarnu. To tedy odporúča tento «Áruház», aby ste čím skôr objednáte z tých jemných látok, lebo hotovosť, ako to predvideť, nebude dlho trvať.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Spolkové zprávy.

Výkaz dobrodincov, ktorí vymenili si klinec pre pohrabnú zástavu «Peštb. Kat. Del. Kruhu». Edevitova Gömboš 5 korún; Anton Tomko za (N. N.), Anna Radek, N. Beringer po 4 koruny; Terezia Koželuha, Juraj Skuhra, Anton Hroz po 3 koruny; Rozália Michálek, Jozef Michálek, Mária Valo, Andrej Vontorčík, Anton Süc, Jozef Kupčulák, Jozef Zavodančík, Martin Szakáloš, Štefan Hornák, Ján Fašiang, Štefan Kulina, Ján Palata, Terezia Palata, Vincent Petrovič, Ladislav Capik, Mária Hladek, Edevit Graca, Anna Meško, Mária Mikulaj, Justina Sovik, Vendel Záleštiak, Ján Betlej, Andrej Koskár, Ján Pšenák, Mária Bismarck, Mikuláš Raždík, Andrej Turček, sl. Augustína Kerk, Mária Andrischek po 2 koruny; Michal Kovalčík 1 korunu 60 halierov; Pavel Sivčák 1 korunu 20 halierov; Michalova Štrba, Juliana Valo, R. Chmelár, Terézia Richnák, Pavel Kurtanský po 1 korune.

Výkaz nadplatkov z fašiangovej zábavy bol nasledujúci: Veľk. p. Fr. Skyčák 10 korún; Velp. Edvard Sándorfi 1 korunu 20 halierov; Bpani Sireková 40 hal.; Velp. J. Damborský, D. Porubský, J. Pinka, M. Paulíny, J. Novák, J. Sviba, N. N., N. N., N. N. po 20 halierov.

Výkaz milodarov ači nadplatkov s večierka zábavného so dňa 26. februára je nasledovný: Velp. J. Šrobár 1 korunu 60 halierov; E. Sándorfi, D. Porubský, N. N., N. N., N. N., N. N., M. Paulíny, Filip Banáš po 60 halierov.

Dané v Peštbudine dňa 27. februára r. 1905.

Filip Banáš,

t. č. pokladník «Peštb. Kat. Del. Kruhu».

Každá Gazdina môže byť
píšná na svoju kávu!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**

tam, kde kávu pijú, ne-
môže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte túto kávu vždy v zatvo-
rených bálíkoch známkou «Kath-
reiner», a neslobodno nikdy
kupovať, čo sa otvoreno dávaža!

Pozvanie.

Chlebnický gazdovsko-potravný a úverný spolok bude dňa 12-ho marca 1905. popoludni o 3 hod. v Chlebniciach v budove školskej IV. riadne valné shromaždenie vydržiavať, ku ktorému údovia v smysle stanov 25. §. povolávajú sa.

PREDMETY:

1. Volenie predsedu k vedeniu valného shromaždenia. — 2. Volenie 2 údov k uhodoverneniu zápisnice. — 3. Oznam správy o minuloročnom výsledku, predstretie súvahy a udelenie absolutoriuma. — 4. Uzavretie o rozdelení čistého výnosu. — 5. Volenie dozorného výboru. — 6. Rozličné návrhy. Dozorním výborom preskúmané účty v obchodnej miestnosti spolkovvej, každý obzrieť môže.

V Chlebniciach, dňa 26-ho febr. 1905.

Správa.

Na 8 dňovu próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opravdivú Solinger mašinu na strihanie vlas, a zaväzujem sa tú istú behom 8 dni spätky prijať a tak tiež aj peniaze spätky poslať. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujeme. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, naj-fajnejšej jemnosti je jasno brusená 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vybavujú sa na dobierku skrz sklad dieľni. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17—42. I.

Oznamy prijíma

administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

Svadobné dary.

Pendlové hodiny s muzikou, s orechového dreva, jemno politirované, hrajúce tie najkrajšie kusy každú hodinu. Cena s kysničkou a pakovaním len 7 zl. Tie isté hodiny bez muziky ale s bijacím strojom, bijúce každú celú a pol hodiny, s kysničkou za 5 zl. S bitím zvonového hlasu za 5 zl. 50 kr. Za dobré chodenie 3-ročné písomná záruka. Rozposielajú sa poštovou dobierkou alebo za vopred poslané peniaze. Akže by hodiny nezodpovedali, tak sa zamenia alebo peniaze zpät prinavrátia.

Hlavný sklad od r. 1878.

LEOPOLD MAYER cis. a král. prisahaný sudobný šacovník Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Ceníky zdarma a bezplatne.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovinené, rôzných a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábá a dobierkou zasilá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodící se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Poranenie

jakéhohol'vek druhu nutno je [chránit' pred zancistením,

ponevác týmto i z najmenšieho [poranenia [môže sa vyvinut' rana t'ažko zahojiteľ'ná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostriedkom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa zmäkčujúca a výtažná [masť, [takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá chráni rany, zánet i bol'asti [mierni a javí chladivý účinok a tým ku zaceleniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavujú sa obratom posty.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K. 16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal. 6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

VYSTRAHA! Všetky čiastky obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad:

B. FRAGNER, cis. a kr. dvorný dodavateľ lekárná „U čierneho orla“ v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

Sklady v lekárnach celého Rakúska

— Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. —

II.

500 Korún vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartilovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 hĺ prinavrátilo sa bolenie zubov alebo zápach. Z úst. (franko-Zasielka 95 h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekární **Bartilovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. **Jednu fľašu nepošlem.**

Na milliony siahajúca nemožnosť' platenia

k tomu prinútilo fabrikantov na štoffy, aby nakopený tovar, než by ho snád nespolahlive platiacim borgovali, radšej so značným spustením na cene jeho za hotové peniaze širšiemu obecnstvu k službám prepustili. Na prevedenie tejto akcie podobral sa

ORSZÁGOS POSZTÓKIVITELI ÁRUHÁZ

Budapest, VIII. ker., Rottenbiller-utca 1. sz.

Na vidiek rozposiela poštovou dobierkou na jedon mužský oblek 3 metre jemného čierneho, tmavo-modrého, šedého alebo barnavého šoffu alebo **len za 5 zl.** Odporúčame k objedkammgarn návkam, lebo hotovosť, ako sa to predvída, nebude dlho trvať. Vzorky pre veľký obch neposiela.

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráľa balsamov, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neuh hneď vylieči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaží sa bolenie hlavy, lámka, pakostnica, reuma, bolenie zubov a chrbita, trhanie v nohách, kotika, bolenie žalúdka atď. slovom jediný istý liek proti každej nemoci je chýrny **Kráľovský balsam**, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej fľaše 2 kor. s úplným návdom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekára v Debreczene č. 17. Arany egyszaru gyógyszerész. V Budapešti v Török Jozefovej apatieke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajduska pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najpeknjšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Žiadajte si cenník.

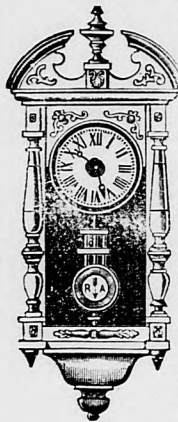
Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič- ných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Pendlové hodiny s hudbou

najposlednejšia novinka na poli hodinárskeho vý- robku. Tieto francúzske miniotur-pendlové hodiny sú 70 cm. dlhé, kasnička na nich je práve taká, ako ju nákresukazuje, s prirodzeného orechového dreva, najjemnejšie politirovaná, s umelecky vyzrežáva- nými okrasami a každú hodinu najkrajšie pochody alebo tanečné kusy hrajú. Cena s kysničkou a pako- vaním len 8 zl. Zrovna tie isté hodiny bez prístroja hudobného, ale s bitím, každú celú a pol hodiny bijú, s kysničkou a pakaním len 6 zl., s bitím vežového zvona 6 zl. 50 kr. Tieto pendlové hodiny nielen so zárukou na minútu dobre chodia, 3-ročná písomná záruka, ale následkom ich vkusného so- stavenia slúžia aj čo pekné a elegantné náradie. S budičkovým zvončekom a v noci s osvetľujúcou lampou číslou 1 zl. 70 kr., s budičkovou hudbou, na miesto cengania hrajú 6 zl. Rozposielajú sa len na poštovú dobierku. Za nezodpovedajúce peniaze nazpät vrátíme. Veľký obrázkový cenník s hodin, retiazok a prsteňov atď. zdarma a bezplatne zašle

JOZEF SPIERING Viedeň, I., Postgasse 101.

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých častok!

Všade k dostaniu!

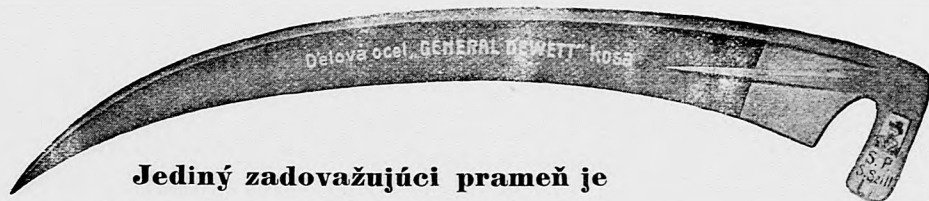
Pri kupovaní ale obzvlášte na to pozorujme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom «Schicht» a s jednou hore označených ochranných známk.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

jediný zosielať kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

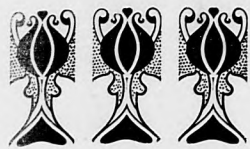
jedného riadneho kosca, vykovaná a vy- probovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Od 30 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapčenaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštovného, kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať

Výťah zpod'akovaní.

Vel'actený pane lekárnik!

Úctive prosím, buďte tak láskavý a ráčte mi poslať jeden balík tých vašich výborných karpatských piluliek, čo možno v najkratšom čase, lebo ich veľmi potrebujem pre svoju manželku, ktorá mi ochorela, ponevác sme už zkusili niekoľkokrát tieto liečivé a veľmi prospešné vaše pilulky; teda máme tú nádej, že jej zas dobre poslúžia v jej nemoci, lebo sú spolaživé v každej vnútornej nemoci, čo sme už dobre zkusili. Šťastlivý nový rok Vám vinšujem; a úprimné pozdravenia Vám odosiadam. S úctou služebník

V Sobotišti dňa 31-ho decembra 1904.

Ján Brana, mlynár.

Vel'actený pane!

Prosím o jeden balík zdravotných karpatských piluliek čo najskôr. Mne vrúcné poďakovanie, našlo sa asi 22. domoch za vyliečenie s jejich zdravotnými pilulkami. Toto verejné poďakovanie s týmto činí

v Semci, dňa 10-ho decembra 1904.

Ján Csederle, okresný notár

Vel'actený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby vaše zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel bol'ast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.

V Častkove, 26. januára 1899.

Martin Sedláček.

Čtený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdkové bol'asti a mnoho som utrátil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský debraje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.

Vo Vel'kej Bytči, 18. oktobra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.

Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.

Vel'actený pane lekárnik! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich vytečených a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám d'akujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.

V Petrovci, Bážka 23. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárnik! Úctive Vás prosím, ráčte mi zasláť obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarnejšieho lieku neznám proti zapčeniu žalúdkového katarrhu nad vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.

V Sobotišti, 19-ho dec. 1894.

S úctou Ján Vrana, mlynár,

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak láskavý a pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám mnoho zdravia 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neno žiadate.

V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glabicz, v továrne na tannin.

Vel'act. Pán Friedrich! Ma som vaše karp. pilulky raz a po utrebení prestala mi bolesť pri srdci, už skoro 20 rokov trvajúca. Nech Vás Pán Boh živí a dá Vám dobrého zdravia, aby ste mohli ľudu pomáhať! Prosím ešte obratom pošty o 2 balíčky Vašich karp. piluliek. S úctou.

V Tr. Teplej, dňa 8. nov. 1901.

Josef Kabasta.

Vel'actený Pane! Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri balíky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podžen, za vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravia, aby ste mohli ešte mnohých sprostíť od všelijakých nemoci. Srdečne Vas pozdravujem.

Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Vel'actený pane lekárnik!

Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, roľník, č. 17.

Čtený Pane!

Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok veľkú bol'ast' a mnoho penazi som utrátil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby ste mohli čo naju'alej slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Vel'kej Bytči, da 18. okt. 1898. S úctou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v. Malackách.

Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dňa 16. dec. 1897. So zvláštnou úctou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!

Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na oza podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Čtený p. lekárnik!

Ráčte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smelo ich môžem hockomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

Vel'actený pane Friedrich!

Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľmi dobre účinkovali, začo Vám srdečne d'akujem. Nech Vás pán Boh živí, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomáhať mohli. Pošlite pre moju súrodu päť balíčkov na dobier

Ondřej Vallo, roľník V Báč-Laliti dňa 5-ho januára 1904.

Otený Pane!

Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky mňa úplne uzdravili. Tak Vás láskave prosím, sašile mne ešte dva balíčky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vás Pán Boh živí. S úctou, Andrej Svehik V Tek. Lovči dňa 25-ho augustu 1903.

Vel'actený pane lekárnik! Ako som já vaše výborné zdravotné pilulky, zozširil, že sú užitočné každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz aj druhému môžem vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou úctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláši dňa 6-ho Oktobra 1903.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Odtisk je zabránený.)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorľavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluidu», ktorý v apatieke v Stubici (Horvatsko dorábajú. No myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na prábu 12 fliašiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhania v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nehomol. Desať dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všetci susedia prišli obdivovať tento čarodejný prostriedok, ktorý mi pomohol. Všetcia vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúce sa, že máva horúčnosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a križe. Dal som mu fliašku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodejného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cíti v prsách. Pomyslíte si drahí ľudia, o 2 dni prišla jeho žena poďakovať sa, že jej «Elsa Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdeli mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: óbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatieky, staré baby tiež probovaly, čo len mohli, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» pripravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desať kvapiek z «Edo Falssi» dnmlička, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu fliašku a a hovorim: «No, netrápte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve fliašky miesto jednej. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne: EUGEN V. FELLER apatekár v. Stubici Templom-utca 18. (zahrebská st.) A tento liek ani není drahý: cena 12 fliašiek 5 korún a poštu platí tiež apatieka. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dní suseda vrátila mi 20 fliašiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obci a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyliečilo dieťa zo zrádnika, druhému odstránilo hlísty; výborne im pomáhal proti behačke, proti boleniu zubov, svrabu, odstráni lišaj, ružu, rany, krče; bolenie žalúdku, nával k dáveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dia tohto teda vidno, že Elsa-Fluid

výborne účinkuje proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechcaly žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluidu a hned žrali. A tak môžem povedať, že toto je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užíva proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržal píšete zreteľne takto:

EUGEN V. FELLER apatekár
STUBICA. Templom-utca 18. (zahrebska st.)

Keď si objednáte 12 fliašiek «Elsa-Fluidu», tak máte platiť 5 korún; ktorí si ho objednávajú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z esencií príjemne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej fliaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medailou, križom a čestným diplomom v novejšom ale čase španielsky rád červeného križa vyznačil shotoviteľa «Fluidu» záslužnou striebornou medailou. Objednávajte si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovou dobierkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Ajsportom, škatulou a návodom k upotrebeniu	12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún	— hal.
	24 « «	12 « «	8 « 60 «
	36 « «	18 « «	12 « 40 «
	48 « «	24 « «	16 « — «
	60 « «	30 « «	20 « — «

Zdarma dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 fliašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE Rebarbara-Elsa-Pilulky**

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na prehnanie; účinkuje rýchle, isto, bezboľastne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a uľavuje bóle a choroby žalúdku a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Poneváž najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaninami (ako na príklad Gold-Else-Fluid, Luja-Fluid, Inda-Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, atď. alebo voliaky Svetový-Fluid a bylina esencija [Kräutergeist]). Nesvedomiti ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa».

Len **FELLEROV ELSA-FLUID** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, píšme rekommandovano.

Račte mi čím skorej doposlať 30 lahvičiek Vášho výborného Elsa-Fluidu, lebo ja tento od 2 rokov v mojom prax is významným prosperom upotrebujem. Tak píše:

Dr. Med. Kittel,
lekár z Prahy.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela.

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utca 18. (zahrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni «Nádor» dra Eggera Váci-körút č. 17.

Mnoho som trpela na žalúdkové krče, na bolenie zubov a mojích zamrzých nôh, ale odkedy upotrebujem «Fellerov Elsa-Fluid» teším sa najlepšiemu zdraviu. Aj druhých upozorním na tento výtečný prostriedok, ktorý mňa a aj mnohých mojích známých oslobodil od bolesti.

Gurahoncz.
Katarina Lukhaub, baba.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.